

آیا «حساب اینستاگرام» هم به ارث می‌رسد؟

در حال حاضر وقتی فردی در یک شبکه اجتماعی یا دنیایی مجازی یا برای استفاده از خدمات شبکه‌های اجتماعی ثبت‌نام می‌کند به منزله پذیرش قراردادی است...

در حال حاضر وقتی فردی در یک شبکه اجتماعی یا دنیایی مجازی یا برای استفاده از خدمات شبکه‌های اجتماعی ثبت‌نام می‌کند به منزله پذیرش قراردادی است که بر نحوه استفاده وی از خدمات و همچنین در صورت فوت او حاکم خواهد بود، لکن به دلیل تغییر مکرر این شرایط - که گاهی بسیار محدود کننده نیز می‌شوند - تکلیف اموال دیجیتال اشخاص پس از فوت آن‌ها کاملاً یکسان نیست و حتی عموم کاربران از چنین موضوعاتی اطلاعی ندارند.

به گزارش «تابناک»؛ شخصیت شامل ویژگی‌های فردی است که شخص را به دیگران معرفی می‌کند. شامل نام، عکس، صدا، امضا، علاقه‌مندی‌ها و تصاویر. شخصیت یک دارایی غیرمادی به حساب می‌آید که از لحاظ حقوقی قابل حمایت بوده و وراثت متوفی می‌تواند پس از مرگ آن را مورد استفاده قرار داده و از آن محافظت کند؛ بنابراین، شخصیت آنلاین به نوعی معرف فرد به حساب می‌آید.

در حال حاضر وقتی فردی برای استفاده از خدمات آنلاین ثبت‌نام می‌کند، معمولاً دکمه‌ای را نیز باید کلیک کند که به معنی پذیرفتن شرایط استفاده از خدمات است و به ندرت اتفاق می‌افتد فرد شرایط را با دقت مطالعه کند، زیرا بیشتر در پی آن است که از خدمات سایت استفاده کند تا جایی که قرارداد های «کلیک رپ» و «بروز رپ» در اینترنت بسیار متداول و مرسوم است و دادگاه‌ها نیز این قراردادها را به رسمیت می‌شناسند. با کلیک کردن «من موافقم» (I Agree) سایت اخطار لازم را می‌دهد که با این کلیک قرارداد شکل می‌گیرد، فرد نیز موافقت خود را بدین وسیله اعلام می‌کند؛ در نتیجه شرایطی که مطالعه نشده بر شخصیت آنلاین فرد حاکم خواهد بود.

از آنجا که سایت‌های مختلف سیاست‌های مختلفی را در این خصوص اعمال می‌کنند، تشخیص این که یک شخص بعد از فوت از چه حقوقی برخوردار است، دشوار به نظر می‌رسد؛ مضاف بر این که بیشتر سایت‌های اینترنتی دائم شرایط و سیاست‌های خود را تغییر می‌دهند.

برخی از صاحب‌نظران معتقدند به رسمیت شناختن حق اشخاص در کنترل شخصیت آنلاین خود پس از مرگ، به نفع شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات اینترنتی نیز هست، زیرا استفاده از خدمات آن‌ها افزایش یافته و خلاقانه‌تر می‌شود؛ بنابراین، هم جامعه و هم کسب و کارها از اعمال چنین حقی سود می‌برند. مشابه همین سود بود که باعث شد، دولت انگلستان در قرن دوازدهم حق مالکیت اشخاص بر زمین را به رسمیت بشناسند، زیرا باعث می‌شد اشخاص با انگیزه بیشتری روی زمین خود کار کنند و تولید محصول نیز بدین ترتیب افزایش می‌یافت.

ابتدا باید قوانین کشورها در زمینه اموال و مالکیت اصلاح و حق کنترل هویت دیجیتال پس از مرگ پذیرفته شود. پس در این صورت ابزاری استاندارد وجود خواهد داشت که با توسل به آن می‌توان این قسم از اموال را مدیریت کرد. برای مثال تعریف «اموال» باید اصلاح شود، به گونه‌ای که اموال دیجیتال از جمله ایمیل، اکانت‌های شبکه‌های اجتماعی و سایر آثار آنلاین را نیز در برگیرد. برای مواردی که وصیتی در خصوص این اموال صورت نگرفته، باید تعیین تکلیف شود. بدین ترتیب که اموال دیجیتال پس از اخطار به وراثت و عدم وصول اعتراض باید از بین برده شود و نهایتاً این که متولی اداره اموال باید این اختیار را داشته باشد که هزینه نگهداری اکانت‌های آنلاین را پرداخت کند و به این ترتیب از فعال ماندن آنها در یک دوره زمانی مشخص مطمئن شود. آیا «حساب اینستاگرام» هم به ارث می‌رسد؟

یکی از پرکاربردترین شبکه‌های اجتماعی در جهان و ایران، اینستاگرام است که به علت ویژگی‌های آن بسیار مورد توجه قرار گرفته و حتی در برخی موارد تبدیل به ابزار کسب درآمد و ثروت شده است و افرادی هستند که برای توسعه و پیشرفت کار خود حاضر به سرمایه‌گذاری در این بخش شده‌اند. اما در کنار این موضوعات ممکن است سوالی پیش آید که وضعیت حقوقی یک حساب اینستاگرامی پس از فوت مالک آن چه خواهد شد؟!

در همین زمینه، دکتر طاهر حبیب زاده، دکترای حقوق فناوری از انگلستان و عضو هیات علمی دانشگاه می‌گوید،

اینستاگرام حق انتفاع از این نرم افزار را «عمری» در اختیار کاربران و به شرط رعایت مقررات و اصول راهنمای اعلامی در زمان نصب قرار می دهد؛ بنابراین، در خصوص اکانت های متعلق به افراد متوفی قواعد خاصی مقرر کرده است. چنین صفحاتی با نام «اکانت یادبود» یاد می شوند که امکان وارد شدن به این صفحات وجود ندارد.

وی در ادامه می افزاید: بدیهی است که وقتی مسیر ورود به صفحه مسدود باشد، امکان انتفاع از آن نیز میسر نخواهد شد و حق ارث بری از چنین صفحاتی بی معناست، مگر اینکه متوفی قبل از فوت خود حقوق مالی مشخصی را با انعقاد قرارداد لازمی با تکیه بر این صفحه اخذ کرده باشد. در این صورت، حق مالی حاصله به موجب ارث به صورت قهری به ورث منتقل خواهد شد؛ مانند اینکه متوفی قراردادی را برای تبلیغ یک محصول در صفحه خود منعقد کرده باشد و مدت این قرارداد بعد از فوت وی نیز به قوت خود باقی و ادامه داشته باشد. در این صورت، عایدات مالی این قرارداد به ارث خواهد رسید، لکن خود صفحه قابل انتقال به غیر نیست.

حبیب زاده در ادامه تصریح می کند: در خصوص صفحه یادبود، اینستاگرام مقرر می دارد اکانت های یادبود، جایی است برای یادآوری فرد، بعد از اینکه از دنیا می رود و اینگونه اکانت ها ویژگی های خاصی دارند که به چند مورد آن اشاره می شود؛ از جمله اینکه هیچ کس نمی تواند وارد اکانت یادبود شود و کلمه «یادآوری» در کنار نام شخص روی پروفایل او نشان داده خواهد شد.

پست هایی که فرد متوفی به اشتراک گذاشته است، شامل تصاویر و ویدیوها، در اینستاگرام می مانند و برای مخاطبانی که با آن ها به اشتراک گذاشته اند، قابل مشاهده اند و اکانت های یادبود در جا های معینی از اینستاگرام مانند بخش جستجو، ظاهر (نمایه) نمی شوند. وقتی اکانتی به حالت یادبود درآمد، هیچ کس نمی تواند در هیچ یک از پست ها یا اطلاعات موجود اکانت تغییری ایجاد کند.

این بدان معناست که در موارد زیر هیچ تغییری رخ نمی دهد: تصاویر یا ویدیو هایی که توسط شخص به پروفایلش اضافه شده است؛ کامنت های مربوط به پست هایی که توسط شخص در پروفایلش به اشتراک گذاشته شده است؛ تنظیمات حریم خصوصی ناظر بر پروفایل و تصویر فعلی پروفایل، دنبال کنندگان یا افرادی که شخص آن ها را دنبال می کند.

وی در پایان بیان می دارد، با توجه به نکات فوت، حقی که اینستاگرام نسبت به کاربران خود می دهد یک حق انتفاع عمری و غیرقابل ارث بری است.